

آفت‌زدایی از درخت بودجه

علی صالح‌آبادی، رئیس‌کل بانک مرکزی برای چندمین بار متوالی و این دفعه در حاشیه مراسم غرس درخت در محوطه بانک مرکزی از نمایندگان مجلس خواست بودجه ۱۴۰۱ کل کشور را بدون کسری تحویل دولت بدهند تا بر آن اساس، بانک مرکزی در سال آینده بر متغیرهای کلان پولی تسلط بیشتری داشته باشد. واضح است که فشار کسری بودجه دولت در سال آینده بر بانک مرکزی وارد خواهد شد و این نهاد به چاپ پول برای جبران کمبود دولت ناچار می‌شود. در نتیجه متغیرهای پولی ازجمله پایه پولی و نقدینگی از دالان مورد انتظار سیاستگذار بیرون خواهد زد و به چشم بر هم زدنِ اثر آن بر نرخ تورم و سفره مردم نمایان خواهد شد.

بی‌تردید یکی از مسیرهای ریل‌گذاری صحیح اقتصاد ایران، آفت‌زدایی از درخت بودجه‌ای است که نهال آن را دولت در قالب لایحه تقدیم مجلس می‌کند و سرانجام این نمایندگان هستند که این نهال را به درختی برای میوه دادن تبدیل می‌کنند. در چنین شرایطی وقتی این درخت به آفت کسری بودجه مبتلا شود و ریشه آن به خزانه بانک مرکزی وصل شود، میوه آن تلخ، کشنده و مانع کامیابی دولت و مردم خواهد شد.

بهتر است یکبار هم که شده نمایندگان مجلس به‌نظرات کارشناسی بانک مرکزی گوش دهند تا تورم قابل کنترل باشد. صالح‌آبادی می‌داند کسری بودجه و تسهیلات تکلیفی به بانک‌ها، سیاست بانک مرکزی برای خنثی کردن مین‌های اقتصادی را خنثی می‌کند و هشدار او یک زنگ خطر جدی برای همه است و نگران آن است که برنامه‌های مفصل بانک مرکزی برای کنترل پایه پولی، نقدینگی و تورم در نتیجه بی‌احتیاطی قانونگذاران ابرتر بماند.

الزامات سرمایه‌گذاری خارجی

■ **خبر:** وزیر امور اقتصادی و دارایی طی حکمی محمد آرام‌نهبیار، از مدیران بازار سرمایه را به سمت مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایران منصوب کرد.

■ **نقد:** جذب سرمایه‌گذاری خارجی اول از همه نیازمند کاهش رتبه اعتباری کشور است و بعد از آن باید آمانع اصلی سرمایه‌گذاری یعنی قیمت‌گذاری دستوری و پیش‌بینی پذیر نبودن اقتصاد و نرخ ارز رفع شود تا دستگاه‌های متولی در جذب سرمایه‌گذاری خارجی قادر به ارائه عملکرد مثبت باشند. حالا احسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی محمد آرام‌نهبیار را با سابقه فعالیت در حوزه بازار سرمایه به‌عنوان مدیرعامل جدید شرکت سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایران انتخاب کرده؛ در نتیجه می‌توان روی اشتیابی او با بازار سرمایه و اصول سرمایه‌گذاری، ریسک و بازده، حساب ویژه باز کرد و امیدوار بود که با زبان و استراتژی قابل‌فهم‌تر برای سرمایه‌گذاران خارجی، مسیر را برای جذب حداکثری سرمایه‌ خارجی هموار کند. در این ماجرا مسئولیت سیاستگذاران کلان کشور است که با تعدیل روابط بین‌المللی، رتبه اعتباری کشور را بهبود بخشند و شرایط مثبت و مزیت‌های ایران برای میزبانی از سرمایه‌های خارجی را به صاحبان سرمایه در دیگر کشورها بیانشانسانند. همچنین، گروه اقتصادی دولت به‌عنوان برنامه‌ریزان اصلی در حوزه‌های تولید، ارز و قیمت‌گذاری، نقش مهمی در مهیاسازی الزامات جذب سرمایه‌گذاری خارجی دارند.

نقشه بارندگی در هفته

برآوردهای هواشناسی حاکی از این است که میزان بارش‌های جوی در هفته جاری بهبود پیدا می‌کند. به گزارش همشهری، براساس پیش‌بینی مؤسسه تحقیقات آب وزارت نیرو در هفته جاری، وقوع بارش برای برخی از مناطق شمال غرب، غرب، نواحی شمالی، شمال شرق و برخی از مناطق مرکزی کشور و محدوده رشته کوه‌های زاگرس مورد انتظار است.

رتبه‌بندی بارش در حوضه‌های آبریز

دریای خزر	بیشینه	متوسط
 ۱۲۸ میلی‌متر	 ۳۵ میلی‌متر	متوسط
فلات مرکزی	بیشینه	متوسط
 ۷۸ میلی‌متر	 ۶ میلی‌متر	متوسط
قره‌قوم	بیشینه	متوسط
 ۶۵ میلی‌متر	 ۲۸ میلی‌متر	متوسط
دریاچه ارومیه	بیشینه	متوسط
 ۵۴ میلی‌متر	 ۱۷ میلی‌متر	متوسط
دریای عمان و خلیج فارس	بیشینه	متوسط
 ۵۲ میلی‌متر	 ۲ میلی‌متر	متوسط
مرزی شرق	بیشینه	متوسط
 ۳۵ میلی‌متر	 ۴ میلی‌متر	متوسط

اقتصاد

مجلس به دولت اختیار تصمیم‌گیری داد

حذف مشروط ارز ۴۲۰۰ تومانی

اساسی و نه فقط کالاهای مشمول ارز ۴۲۰۰ تومانی ثبات قیمت داشته باشد. غلامحسین رضوانی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با بیان اینکه مصوبه کمیسیون تلفیق در رابطه با حذف ارز ترجیحی باید همانگونه که بوده ملاک تصمیم‌گیری نمایندگان در صحن قرار گیرد، گفت: لازمه حذف ارز ترجیحی اتفاق رفاه خانوار صورت گیرد و از سلامت و معیشت مردم مطمئن باشیم و ضمن آنکه نظام ارزی را اصلاح کنیم مطمئن باشیم که دولت اقدام لازم برای جبران معیشت خانوار را انجام می‌دهد. او افزود: پیشنهاد مطرح‌شده از این منظر که هم مقابل فساد ارزی را می‌گیرد و در راستای پیشنهاد دولت نظام ارزی را اصلاح می‌کند پیشنهاد خوبی است ضمن آنکه بسیار هوشمندانه، نظام بیمه برای سلامت و نظام معیشت را با یک منبع قطعی در نظر گرفته‌شده برای آن به شرایطی می‌رساند که ما می‌توانیم اطمینان پیدا کنیم از فساد و ناکارآمدی نظام ارزی‌ها شویم و همچنین منابع لازم را برای جبران معیشت خانوار‌ها پیش‌بینی کنیم.

ارز ترجیحی را برای برخی از کالاها اعمال کند و اگر نتوانست اعمال کند، جبران زیان رفاه مصرف‌کننده سرانجام نظر مجلس این شد که به دولت اجازه دهد در سال ۱۴۰۱ تا معادل سقف ردیف ۱۸ جدول مصارف تبصره ۱۴ این قانون را از طریق تأمین منابع مابه‌التفاوت ارز ترجیحی برای واردات کالاهای بهداشتی، دارو، تجهیزات مصرفی پزشکی هزینه کند و قبل از روی کار آمدن دولت سیزدهم سر سفره مردم قرار گیرد. آیا دولت تضمین خواهد داد؟

اکثریت نمایندگان مجلس در جریان بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به این نتیجه رسیدند که اختیار تصمیم‌گیری نهایی در سرباره حذف یا حفظ ارز ۴۲۰۰ تومانی را به دولت بدهند البته به شرطی که اگر دولت بخواهد سیاست ارز ترجیحی را کنار بگذارد، باید تعهد بدهد قیمت کالاهای مشمول ارز ۴۲۰۰ تومانی با کوبین الکترونیک به قیمت شهرپور امسال به‌دست مردم برسد. حوالا پول در زمین دولت است و الزام به ثبات قیمت‌ها ممکن است در نهایت باعث انصراف دولت از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی شود.

به گزارش همشهری، نمایندگان در حالی برای دولت شرط گذاشته‌اند که قیمت کالاهای اساسی در صورت حذف ارز ترجیحی به قیمت شهرپور امسال یا کالابرگ الکترونیک به‌دست مردم برسد که قیمت این کالاها در ماه‌های اخیر رشد داشته و اگر دولت بخواهد به حکم مجلس عمل کند، عملاً باید معادل ربالی آن را در قالب یارانه نقدی غیرمستقیم لحاظ کند که بسیار سخت و پیچیده خواهد بود. افزون بر این، پیش‌تر نمایندگان سقف ارز ۴۲۰۰ تومانی برای واردات کالاهای اساسی دارو و ۹ میلیارد دلار تعیین کرده‌اند. در سال جاری دولت به‌دلیل افزایش قیمت جهانی کالاها، به مصرف ارزها بیشتری را نرخ ترجیحی اقدام کرده و به‌عید

است که ۹ میلیارد دلار برای سال آینده کفاف دهد. ۱۹۴ نماینده موافق و ۴۲ نماینده مخالف بودند و دولت اجازه داد تا خودش تصمیم بگیرد که ارز ۴۲۰۰ تومانی بماند یا ببرد. البته اگر قرار بر پایان حیات ارز ۴۲۰۰ تومانی باشد، دولت کار سختی دارد زیرا براساس تصمیم مجلس، باید تضمین بدهد کالاهای اساسی با قیمت شهرپور امسال یعنی قبل از روی کار آمدن دولت سیزدهم سر سفره مردم قرار گیرد. آیا دولت تضمین خواهد داد؟

پیشنهاد و دفاع از آن در جریان مباحث دپروز مجلس، پلیس نادران، نماینده پیشنهاددهنده این طرح گفت: دولت براساس این پیشنهاد می‌تواند هر کالایی را که شرایط آن فراهم شد، از سبدر ارز ترجیحی خارج کند به شرط اینکه قبلاً تمهیدات لازم را برای جبران زیان رفاه مصرف‌کننده انجام داده باشد و مصرف‌کننده قیمت کالا را به قیمت شهرپور ۱۴۰۰ دریافت کند و مردم آسیب نبینند. او افزود: در مورد دارو و تجهیزات پزشکی هم پیشنهاد دادیم با از طریق بیمه و باز هر طریق مطمئن دیگری که دولت بتواند آن را به انجام برساند باید فشار بر مردم جبران شود و این را به دولت اختیار دادیم که منعطف باشد و هم چارچوب مشخص می‌کند و هم بحث ارز ترجیحی را به‌نحوه عملیاتی می‌کند که قابلیت اجرا پیدا کند و دولت براساس این پیشنهاد اختیار دارد که

دوئل بر سر مزد کارگران

نمی‌توان اقدامی کرد. کارفرمایان در نشست دپروز تأکید کرده‌اند که باید در تعیین سایر سطوح مزدی، دستمزدها به‌نحوی تعیین شود که هزینه کل کارفرمایی پایین بیاید و ترجیحاً افزایش‌ها محدود به پایه حقوق بوده و سایر مزایای مستمر افزایش پیدا نکند؛ چرا که اولاً به‌عزم کارفرمایان هر قدر کمک‌هزینه مسکن و بن خواربار به نیروی کار پرداخت شود، کارگران فکر می‌کنند این ارقام را دولت پرداخت کرده و از سوی دیگر، وقتی حداقل مزد افزایش پیدا کند، درصد بالا رفتن مزد سایر سطوح مزدی بسیار کمتر از حداقلی بگيران خواهد شد؛ درحالی‌که اگر مزایای افزایش پیدا کند، کارفرمایان مجبور هستند به کل کارگران اعم از حداقلی‌گیر و سایر سطوح مزدی این ارقام را پرداخت کنند که نتیجه‌اش افزایش هزینه‌ها خواهد بود.

معايب افزایش مزد از نگاه کارفرمایی در این نشست، افزایش بالای دستمزد به‌عنوان عامل بالا رفتن تورم و بروز بیماری‌های هلدنی در اقتصاد معرفی شده که البته در صورت چاپ پول توسط دولت برای پرداخت دستمزدها امکان‌پذیر است، اما از منظر کارشناسی، تأثیر دستمزد در یافتن کارگر بر تورم بسیار ناچیز بوده و بالعکس، سرکوب آن می‌تواند به تضعیف تقاضا، تعمیق رکود و تشدید بحران اقتصادی منجر شود. نکته دیگری که در این نشست عنوان شده این است که هر نوع افزایش دستمزد در نهایت در قیمت تمام‌شده اثرگذار خواهد بود؛ این در حالی است که به عقیده کارشناسان سهم مزد در قیمت تمام‌شده در اقتصاد ایران بین ۹ تا ۱۳ درصد است و کارگران انتظار دارند همانگونه که کارفرمایان افزایش هزینه مواد اولیه، بسته‌بندی، حمل‌ونقل و... را در قیمت تمام‌شده اعمال می‌کنند، هزینه افزایش مزد را نیز به‌صورت کارشناسی در قیمت کالا اعمال کنند و مزد واقعی کارگر را برای تأمین معیشت بپردازند.

در این نشست، خطر ریزش اشتغال موجود نیز به‌عنوان یکی از تبعات افزایش دستمزد با نرخ بالا عنوان شده و گفته‌اند اگر دولت معتقد به افزایش دستمزد با نرخ بالاست، می‌تواند در سید معیشتی، حق مسکن و حق بیمه سهم کارفرما مساعدت کرده و مثلاً با نظارت خود و با کمک جامعه کارفرمایی در ساخت مسکن و رهن به کارگران کمک کند.

سناریوی افزایش مزد اظهارات جست‌و‌گريخته کارفرمایان حاکی از این است که آنها افزایش ۱۰ تا ۲۰ درصدی مزد را مطلوب می‌دانند و تعیین مزد‌های بالاتر را منوط به منطقه‌ای شدن دستمزد و تفکیک تهران و کلاشهرها کرده‌اند که البته در این زمینه هم اطلاع دارند که تا زیرساخت‌های مورد نیاز و شرایط اجتماعی و امنیتی مهیا نباشد

دولت سیزدهم با تأکید مؤکد سیدابراهیم رئیسی به‌دنبال فقرزدایی است و بنا بر آخرین دستور رئیس‌جمهور، برنامه‌های رفع فقر، مطلقاً نباید به آینده موکول شود. در این میان، یکی از پیش‌شرط‌های اصلی فقرزدایی، ترمیم قدرت خرید مزد و حقوق‌بگیران است که گرچه خبرهایی از تلاش دولت برای تحقق آن حکایت دارد، اما هنوز چنین اجماعی در صنف کارفرمایی ایجاد نشده و بالعکس آنها خواستار تشدید سرکوب مزدی هستند.

به گزارش همشهری، کمتر از یک هفته تا ضرب‌الاجل تعیین دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۱ باقی‌مانده و آنگونه که از اظهارات نمایندگان کارفرمایان برمی‌آید، آنها موانع بسیار سختگیرانه‌ای برای افزایش مزد دارند و در نشست هم‌اندیشی شکل‌های کارفرمایی که ابتدای هفته جاری برگزار شد، بالا رفتن دستمزد را تورم‌زا عنوان کرده و نسبت به ریزش اشتغال در بنگاه‌های کوچک در سایه افزایش زیاد مزد هشدار داده‌اند.

لایحه کارفرمایی علیه مزد

نشست هم‌اندیشی تشکل‌های کارفرمایی درباره حقوق و دستمزدهای سال آینده با حضور نمایندگان تشکل‌های کارفرمایی در همه بخش‌های خصوصی، اصناف، تعاون و نمایندگان از خانه صنعت و معدن و انجمن مدیران صنایع برگزار شد و حاضران در این نشست بر ضرورت ایجاد انسجام فکری نمایندگان کارفرمایی برای دفاع از مواضع کارفرمایان در جلسات نهایی تعیین مزد و جلوگیری از افزایش بار مالی کارفرمایان از این حوزه تأکید کرده‌اند. براساس گزارش اتاق ایران، نمایندگان کارفرمایی در این نشست، تورم قابل توجه امسال و کاهش قدرت خرید مردم به‌خصوص طبقه‌مزدبگیر را تأیید کرده‌اند، اما با استناد به اینکه دولت کارفرمای بزرگ است و افزایش دستمزد به‌واسطه جبر دولت در چاپ پول و انبساط مالی، اثر تورمی خواهد داشت، معقول دانسته‌اند که دولت موافق خواسته بخش کارگری برای افزایش قابل توجه مزد نباشد. نکته قابل تأمل که نمایندگان کارفرمایی در این نشست مطرح کرده‌اند این است که به‌نظر می‌رسد دولت سیزدهم موافق خواسته جامعه کارگری باشد. به گزارش همشهری، همین احتمال همراهی دولت با خواسته ترمیم مزد کارگران است که گویا زنگ هشدار را برای کارفرمایان به صدا درآورده و آنها را ناگزیر به

عدالت در اقتصاد قربانی تورم شد

روایت رسمی از یک آرمان و هزار وعده عدالت اجتماعی شباهت برنامه‌های توسعه و سیاست‌های کلان اقتصادی ایران بوده، اما هر چند میزان دسترسی و بهره‌مندی افراد از خدمات و امکانات بیشتر و بهتر شده، ولی شاخص‌های مدنظر سیاستگذاران برای تحقق عدالت به‌واسطه رشد پایین اقتصاد و نرخ بالای تورم محقق نشده است. نرخ رشد یک‌درصدی، تورم ۳۶٫۴درصدی، نرخ بیکاری ۹٫۶درصدی و شاخص فلاکت ۴۶درصدی در پایان سال ۹۹ آن هم به روایت مرکز آمار ایران به‌خوبی نشان می‌دهد که دولت سیدابراهیم رئیسی برای بازگرداندن ریل اقتصاد به مدار تورم تکرارقمی، رشد بالای ۸درصد و بهبود وضع اشتغال راهی سخت در پیش دارد. به‌گزارش همشهری، نگاهی به وضعیت عدالت اجتماعی از منظر اقتصاد ضرورت دارد تا مجلس و دولت قبل از آنکه بنای برنامه هفتم توسعه را بنیانگذاری کنند، به شاخص‌های کلیدی اقتصاد در دهه ۹۰ به‌عنوان دهه سوخته اقتصاد توجه داشته باشند.

سال	رشد اقتصاد	تورم	بیکاری	شاخص فلاکت
۱۳۹۱	-۸۵	۲۹۵	۱۲٫۱	۴۱٫۶
۱۳۹۲	۴۵	۳۲٫۸	۱۰٫۴	۴۳٫۲
۱۳۹۳	۲۳	۱۴٫۶	۱۰٫۶	۲۵٫۲
۱۳۹۴	-۵٫۱	۱۱٫۱	۱۱٫۵	۲۲٫۱
۱۳۹۵	۱۴٫۲	۶٫۹	۱۲٫۴	۱۹٫۳
۱۳۹۶	۴۸	۸٫۲	۱۲٫۱	۲۰٫۳
۱۳۹۷	-۴٫۹	۲۶٫۹	۱۲٫۵	۳۸٫۹
۱۳۹۸	-۶٫۳	۳۴٫۸	۱۰٫۷	۴۵۵
۱۳۹۹	۱٫۵	۳۶٫۴	۹٫۶	۴۶٫۵

وضع بودجه خانوار‌ها

روند بودجه خانوار نشان می‌دهد در دهه ۹۰ همواره خانوارهای ایرانی شاهد رشد هزینه‌ها بوده‌اند و البته رشد درآمدها به‌گونه‌ای نبوده که بتواند باعث تقویت پس‌اندازها شود؛ ازجمله اینکه به واسطه پرش قیمت مسکن، سهم تأمین سرانه در طول این دهه هم در بین خانوارهای شهری و هم روستایی قد کشیده است.

درصد رشد هزینه خانوار‌ها در سال ۹۹

رشد قیمت مسکن در سال ۹۹

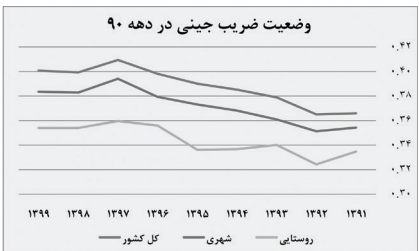

سهم مسکن در سبد هزینه خانوار‌ها

افزایش شکاف طبقاتی

فقر افراد کم‌درآمد همواره بازنده تورم بوده‌اند و آمارهای رسمی نشان می‌دهد برغم تلاش دولت‌ها و صرف بودجه‌های زیاد در قالب یارانه‌های مستقیم و غیرمستقیم باز هم شکاف طبقاتی بهبود مؤثری نداشته است. ضریب جینی به‌عنوان شاخص توزیع درآمد در کشور نشان می‌دهد که وضعیت توزیع درآمد در پایان سال ۹۹ نسبت به سال ۹۱ هم در سطح کشور و هم در نقاط شهری و هم روستایی بدتر شده است.

جغرافیای توزیع فقر و درآمد

نسبت هزینه ۱۰درصد ثروتمند به ۱۰درصد فقیر

نسبت هزینه ۲۰درصد ثروتمند به ۲۰درصد فقیر

نسبت هزینه ۴۰درصد ثروتمند به ۴۰درصد فقیر

درصد افراد با درآمد کمتر از ۲دلار در روز

